

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 1 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? TILAISUUSMUISTIO MAALISKUU 2016

Pohjamuistiinpanot kirjoittanut Outi Alanko-Kahiluodon eduskunta-avustaja Soili Takkula ja editoinut Tuula Paasivirta Kuka kuuntelee köyhää? -verkostosta.

Tilaisuus pidettiin keskiviikkona 2.3. klo 14.30 – 16.30 Eduskunnan kansalaisinfossa Arkadiankatu 3. Tilaisuuden puheenjohtajina toimivat Tiina Saarela ja Anna-Maria Isola Kuka kuuntelee köyhää? -verkostosta.

Tilaisuuden järjestäjinä toimivat Vihreiden eduskuntaryhmä ja Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto, joka on avoin ja puoluepoliittisesti & uskonnollisesti sitoutumaton yhden asian liike, jonka tavoite on herättää keskustelua köyhyydestä ja vähentää sitä Suomessa. Tiina Saarela korosti avauspuheenvuorossaan, että kaikki voivat tulla mukaan verkoston toimintaan, sillä kyseessä on verkosto, ei yhdistys. Tilaisuuksia järjestetään 4-5 kertaa vuodessa. Verkosto antaa lausuntoja ja on yhteistyössä päättäjien kanssa.

14.30 – 14.45 Avaus ja tervetuloa

Kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluoto, Vihreät

Hän on Sosiaali ja -terveysvaliokunnan (StV) jäsen ja Eduskunnan köyhyysryhmän puheenjohtaja.

- Köyhyysryhmä tekee yhteistyötä EAPN-Finin (Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto), SOSTE:n (Sosiaali- ja Terveys ry) ja Kuka kuuntelee köyhää? -verkoston kanssa.
- Köyhyysryhmän toiminta: Viime vuonna pidettiin tilaisuus eläkkeensaajan asumistuesta, aikuissosiaalityöstä, toimeentulotuen kehittämisestä, toimeentulotuen Kela-siirrosta ym.
- Pyritään kasvattamaan kansanedustajan tietoisuutta siitä, mitä köyhyys nykypäivän Suomessa on, millaisia seurauksia sillä on ja miten sitä voisi vähentää.
- Voidaan hyvin kysyä tämän päivän tilaisuuden kysymys: Onko Suomessa sosiaaliturvan taso riittävä?
 - On tärkeää huomioida, että Suomi on aika hiljattain saanut Euroopan neuvostolta huomautuksen siitä, että meillä on liian alhainen sosiaaliturvataso.
 - THL tekee kerran vaalikaudessa puolueettoman arvion siitä, mikä on perusturvan taso Suomessa, ja sen jälkeen asia päätetään poliittisesti.
 - Viime vaalikaudella päätettiin nostaa toimeentulotuen, asumistuen ja perusturvan tasoa pitkästä aikaa noin 100 eurolla.

- Eri maiden järjestelmiä on vaikea verrata yksi yhteen.
- Meillä ei välttämättä ole tietoa siitä, kuinka moni ihminen putoaa kohtuullisen sosiaaliturvan tai köyhyysrajan alapuolelle.
- Outi Alanko-Kahiluoto jatkaa edelleen toteamalla: Kun hallitus toteuttaa erilaisia säästölakeja, se ei tee kokonaisarviointia siitä, kuinka paljon ihmisiä tipahtaa niiden seurauksena köyhyysrajan alapuolelle.
- Voidaan kysyä, onko sosiaaliturvaa koskevassa lainsäädännössä puutteita.
 - Outi Alanko-Kahiluodon mukaan tähän on helppo vastata: on.
 - Outin mukaan meillä Suomessa työelämä on muuttunut niin, että kaikki työtä tekevät eivät ole yhtä hyvässä asemassa sosiaaliturvan saamisessa: itsensä työllistäjät, freelancerit, yrittäjän perheenjäsenet. Näiden ryhmien voi olla erityisen vaikea päästä työttömyysturvan piiriin.
 - Vuoden 2016 alusta voimaan tullut työttömyysturvalainsäädäntö: kaikki itsensä työllistäjät määriteltiin yrittäjiksi.
 - Edellä mainittu tarkoittaa, että kun hakee työttömyysturvaa, on velvollinen todistamaan, että ei ole päätoiminen yrittäjä.
 - Tässä asiassa ongelma on ollut jo pitkään. Nyt se ratkaistiin määrittelemällä kaikki itsensä työllistäjät yrittäjiksi.
 - Yritys tavoittelee voittoa, siihen itsensä työllistäjät eivät useinkaan pysty.
 - Outi Alanko-Kahiluoto haluaakin kysyä, kuka kantaa vastuun ja riskin suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa vuonna 2016?
 - Hänen mukaansa vastuu sysätään kansalaiselle oman elämänsä yrittäjänä.
 - Tämä sama kysymys koskee nykyään myös opiskelijoita: Jos opiskelija ei ole hakenut opintolainaa, hän ei ole oikeutettu toimeentulotukeen. Yhden ihmisryhmän pitäisi elää velaksi.
- Outi Alanko-Kahiluoto jatkaa edelleen kysymällä, saako kansalainen hänelle kuuluvan sosiaaliturvan.
 - Tämän tulisi kattaa erilaiset palvelut.

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 3 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

- Tukevatko palvelut sitä, että kansalainen saa itselleen laissa määritellyn sosiaaliturvan?
- Outi toteaa, että Suomessa ei ole tutkittu asumistuen alikäyttöä.
- Asumisen hinta on noussut viime vuosina ja voi olla, että haja-asutusalueilla, kun ihmiset asuvat vanhoissa omakotitaloissa, lämmityskustannukset voivat nousta aika suuriksi.
- Asumisen hinta on Suomessa toiseksi merkittävin köyhyyttä aiheuttava tekijä, työttömyys on merkittävin köyhyyden aiheuttaja.
- Outi Alanko-Kahiluoto jatkaa, että toimeentulotuen Kela-siirto herättää huolta.
- Hänen mukaansa köyhyystutkijat ja asiantuntijat ovat olleet tämän siirron puolella, koska se vähentää niiden henkilöiden määrää, jotka ovat oikeutettuja toimeentulotukeen, mutta eivät osaa sitä hakea.
- Tämän mallin mukaan ennaltaehkäisevä ja harkinnanvarainen tuki jää kuntiin. Hän kysyykin, kuinka moni osaa hakea sitä ja kuinka hyvin Kela siitä tiedottaa.
- Kun hallitus perui eläkkeensaajien asumistuen romuttamisen, se haki korvaavia tuloja Kelan etuuskäsittelijöiden määrästä.
- Kun tämä laki säädettiin eduskunnassa, StV lausui, että sitä on seurattava huolellisesti.
- Juuri tänä keväänä on menossa kiinnostava ajankohtainen keskustelu, joka koskee köyhyyden ja perustulon välistä suhdetta.
- Hallitus on päättämässä siitä, millaista perustulomallia Suomessa ryhdytään kokeilemaan.
- Kolme mallia on tarkoitus saada esiteltäväksi maaliskuun loppuun mennessä. Lisäksi tehdään täydentäviä laskelmia. Syksyllä hallitus päättää, mikä malli valitaan kokeilun pohjaksi.
- Outi Alanko-Kahiluodon mukaan ei tule valita perustuloa, jonka taso olisi alhaisempi kuin nykyinen perusturva.
- Perustulon puolesta argumentoidaan sillä, että se poistaisi perusturvan aukkoja.

14.50 – 15.50 K-talk – Kun sosiaaliturva vuotaa ja mitä olisi tehtävä

Vetäjät: Tiina Saarela ja Anna-Maria Isola

Keskustelemassa elokuvaohjaaja Maria Lappalainen, tutkija Elina Nykyri, FM, eläkeläinen Kati Peltola, evp. johtava sosiaalityöntekijä Jarl Spoof, freelancemuusikko Sanna Tuhkunen.

Anna-Maria Isola:

- Keskustelussa on tarkoitus lähestyä sosiaaliturvan aukkopaiikkoja, puutteita ja riittämättömyyttä erilaisista näkökulmista.
- Kudotaan panelistien keskustelu yhteen yleisön kysymysten ja puheenvuorojen kanssa.

Tiina Saarela:

- Tässä keskustelussa ei vain esitetä epäkohtia, vaan tuodaan myös ratkaisuehdotuksia.
- Toivotaan lyhyitä ja napakoita puheenvuoroja.

Panelistit esittelivät itsensä ja oman henkilökohtaisen suhteensa sosiaaliturvaan ja sen riittävyteen. Kysyttiin myös sitä, mitä on kokemusasiantuntijuus ja mitä sillä tarkoitetaan. Jokainen, jolla on omakohtaisia kokemuksia, on oman asiansa asiantuntija.

Sanna Tuhkunen on freelancemuusikko ja siis uuden lain myötä yrittäjä. Viesti taiteen tekijöiltä ja itsensä työllistäjiltä: Mikäli teemme oman alamme työtä, päädymme sosiaaliturvan ulkopuolelle. "Oma suhteeni sosiaaliturvaan on se, että osan vuotta olen kesälomalla, festareilla työllistyy talkootyönä eli joutuu hakemaan työttömyysturvaa. Mikäli teen laskutustyötä, joudun yrittäjäksi. Itsensä markkinointi kertoo päätoimisesta yrittäjyydestä uuden lain mukaan."

Jarl Spooft käyttää nimeä Jalle. Hän on eläkkeellä johtavan sosiaalityöntekijän työstä. Hän kertoo tehneensä koko työuransa sen piirissä. "Täällä olen mukana vapaaehtoispuolelta, jakamassa itselleni kertynyttä kokemusta. Toimin tällä hetkellä sosiaalityön kehittämishankkeissa ja ammatillisessa edunvalvonnassa, muuten olen sosiaalitoimiston veteraani."

Maria Lappalainen on SET:n eli Suomen Elokuva- ja mediatyöntekijät ry:n hallituksen jäsen. Liittoon kuuluu AV-alan työntekijöitä ja sen jäsenistä 80 % on itsensä työllistäjiä, suurin osa työsuhteessa toimivia freelancereita. Työsuhde kerryttää ansiosidonnaista, eläketurvaa jne., eli he ovat alan hyväosaisia, mutta heilläkään ei ole työterveyshuoltoa, ei lomaltapaluurahoja jne. AV-alalla ei ole vakituisia työpaikkoja juuri lainkaan, jopa työsuhteiset tekevät silpputyötä. Keskimääräinen työttömyysaika vuodessa on noin 6 kk, ja se on kasvanut parissa vuodessa kuukaudella. Ollaan viikko töissä ympärivuorokautisesti, ja työttömyysjakso saattaa mennä siihen, että toipuu edellisestä työjaksosta. Ilman ansiosidonnaista työttömyysturvaa tätä alaa ei olisi. Jussi-palkituilla alansa huipuilla ansiot lähentelevät suomalaista keskitasoa, mutta eläketurvaa ei kerry samalla tavalla.

"Alalla työskentelevistä siis osa tekee työsuhteista silpputyötä, mutta osa on minun kaltaisiani: välillä apurahalla, välillä työsuhteessa, välillä työkorvauksella tai palkkioperustalla. Meiltä vie työttömyysturvan se, jos meidät määritellään päätoimiseksi yrittäjiksi." Toivottiin, että uusi laki parantaisi tilannetta, mutta se ei parantanut mitään.

Kati Peltola on ollut eläkkeellä 11 vuotta ja sitä ennen sosiaalikeskuksen johtajana Keskisessä suurpiirissä Helsingissä. "Vuonna -96 jäin vuorotteluvapaalle, kun sosiaalitoimistoon tuli valtava määrä ihmisiä jättityöttömyyden seurauksena. Totesin, että tilanne oli järjetön ja sen toistuminen pitää estää. Tein vuorotteluvapaalla hyvinvointivaltion peruskorjausmallin, joka on taas täysin ajankohtainen."

Elina Nykyri, FM, tutkija, tilastotieteilijä, on ollut perustamassa harvinaisten sairauksien verkostoa. "Aion puhua vammaisten ja työkyvyttömyyseläkeläisten asemasta. Iso ongelma: palveluja ja etuja ei tulla mistään tarjoamaan, ne pitää itse selvittää ja etuuksia saattaa joutua hakemaan tosi usein. Iso ongelma on vammaisilla suuret asumiskulut. Palveluasuntojen taso vaihtelee paljon, ja tavallisessa asunnossakin on ongelma, kun tarvitaan esteetön asunto. Ne, jotka eivät ole koskaan olleet työelämässä, eivät voi omaa tilannettaan koskaan parantaa omilla tuloillaan."

Tiina: Kysymyksiä Outille?

Anne M (yleisöstä): Puhuitte etuuksista. Kyseessä on vastineet veroille. Sanat on ymmärrettävä sisältöineen, kun säädetään lakeja.

Outi A-K: Aiheellinen huomautus. Sanoilla vaikutetaan siihen, millaista ajattelua halutaan viedä läpi. Suomalaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan kuuluu ajatus, että ihminen voi elämänsä eri vaiheissa olla vuorollaan maksajana ja vuorollaan saajana. Tärkeä huomautus on, että sosiaaliturvaan kuuluvat paitsi ns. etuudet, myös palvelut, että ihmiset osaavat hakea heille kuuluvia etuuksia.

Jalle S: Outi toi esiin hyvin tähän liittyviä pointteja. Jos siirrytään perustuloon, mille tasolle se rakentuu? Tuleeko perustulo säilymään nykyisen perusturvan tasolla? Millä tavalla sosiaalipalvelut tullaan järjestämään sen oheen? Nykyinen toimeentulotukilaki turvaa varsin hyvin ihmisen oikeudet tarpeenmukaiseen ja olosuhteet huomioon ottavaan tukeen. Millä tavalla eriarvoistuminen lisääntyy? Jaetaanko ihmiset kategorioihin sen mukaan, millaista perustuloa hän saa? Maahanmuuttajat, työstä kieltäytyvät jne.?

Kati P: Perustulosta on esitetty erilaisia malleja, vihreillä ja vasemmistolla saman tyyppiset. Perustulo pitää maksaa kaikille aikuisille, paitsi eläkeläisille, ja se korvaa toimeentulotuen perusosan ja sosiaalivakuutuksen peruspäivärahat. Ilman muuta sosiaalivakuutusta ei kuitenkaan tulla toimeen. Ehdotan yhtä sosiaalivakuutuslakia, jossa perustulon lisäksi syyperustaisia lisäosia, myös ansioturva mukana lisäosina. Näin päästäisiin hyvin yksinkertaiseen sosiaalivakuutukseen. Jotta perustulo saadaan toimimaan, pitää olla vain yksi progressiivinen tulovero.

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 6 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

Elina N: Perustulosta: varsinkin sellaiset vammaiset, joilla ei ole työkokemusta, sosiaaliturvan taso on tosi pieni. Sairauskulut kasaantuvat alkuvuodelle: lääkekulukatto, matkakulukatto, hoitokatto. Ei ole niin yksinkertaista, että nykysysteemin toimeentulotuki tulisi vastaan. Osa kunnista antaa maksusitoumuksen, osa ei.

Anna-Maria: Mikä olisi ratkaisu tähän?

Elina: Jos toimeentulotuki tulee Kelalle, se pystyy näkemään tämän ja pienituloisille voisi antaa vapautuksen katoista, tai että Kela tai kunnat myöntäisivät maksusitoumuksia.

Sanna T: Itsensä työllistäjien kannalta perustulo olisi ihanteellinen. Nykytilanne, jossa taistellaan 300 euron suojaosan kanssa. Esimerkki: myyty valokuva, joka on otettu v. 2014, unohtui maksaa, tämän seurauksena kuvan myyjästä tuli yrittäjä. Jos saat työttömyysturvaa, olet täysin TE-toimiston virkailijan vallan alla. Perustulo poistaisi tämän ongelman. Olemme hyvä esimerkki siitä, että ennenkään sosiaaliturva ei ole meitä hyödyttänyt. Vasta 2005 alkoi eläke kertyä alle 4 kk työsuhteista. Muusikoilla ei ole tällaisia työsuhteita.

Tiina: Ratkaisuehdotus eläkkeen kertymiseen?

Sanna: Jos teet palkkioikeikkaa, se kerryttää yrittäjäeläkettä. Pitääkö yhden ihmisen kerryttää sekä palkansaajan että yrittäjän eläketurvaa? Ehdotan, että kaikki kerryttäisi palkansaajan eläketurvaa.

Anna-Maria: Raha on tärkeä, mutta myös ennakoitavuus.

Irene R (yleisöstä): Tilanne, joka on tuttu monessa perheessä: 2 lasta, toinen asuu etävanhemmalla, toinen minun luonani, lapset eriarvoisessa asemassa johtuen minun elämäntilanteestani. Milloin otetaan hyvätuloiset vanhemmat huomioon niin, että tasataan lasten elintaso samaksi? Toinen elää rutiköyhänä, toinen varakkaana. Toivon, että Outi ottaisi tämän agendalle. Kustannuksia voidaan tasata myös etävanhemman pussista. Mikä on keskitulo? Joidenkin mielestä se on 3000 e, minusta se on 1200 e.

Keskustan kansanedustaja Marisanna Jarva (yleisöstä): Näkisin, että keskustalla on samankaltaisia ajatuksia perustulosta kuin vihreillä ja vasemmistolla. Jokaiselle pitää turvata riittävä toimeentulo, mutta sen on oltava myös kannustava. Itsensä työllistävien työttömyysturvasta: itsekin olen pienyrittäjä. Suomessa suurempi osuus pienyrittäjistä elää köyhyysrajan alapuolella kuin palkansaajista. Ongelmat ovat olleet jo aikaisemmin, ja räikeitä oikeusmurhia TE-toimiston tulkinnoista. Nyt käytäntö on yhtenäistetty.

Outi: On tullut monia hyviä kysymyksiä ja huomioita. Perustulo auttaisi freelancereitten asiaa, koska se poistaisi kokonaan tulottomat jaksot. Itse lisään tähän kuitenkin sen, että on tärkeää, että

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 7 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

kaikki työ kerryttää ansioturvaa. Nykyään silpputyön tekijä voi jäädä ansiosidonnaisen ulkopuolelle. Tämä koskee niin vanhempain- ja sairauspäivärahoja kuin eläkettä. Vuonna 2006 säädettiin laki apurahansaajien eläketurvasta, mutta alle 4 kk apurahajaksot eivät näitä kerrytä. Monilla yksin- tai pienyrittäjillä on se epäkohta, että itsemaksettu eläke voi jäädä pienemmälle tasolle kuin takuueläke. Ei pysty parantamaan asemaansa, tulot jäävät alle takuueläkkeen. Olen itse tukenut lämpimästi Akavan esittämää ajatusta yhdistelmäturvasta: Vaikka ihminen olisi välillä freelancerina, itsensä työllistäjänä tai yrittäjänä, ansioturva seuraisi perässä. Sanotaan, että uusi työttömyysturvalaki ei muuttanut mitään, kyllä se muutti: Tilanteet, jossa henkilö jää ilman työttömyysturvaa yrittäjästatuksen takia. Olen saanut paljon kansalaispostia, joissa ihmiset kertovat, millä kriteereillä työttömyysturvasta on päätetty, ja ne ovat olleet täysin satunnaisia.

Jalle: Tarveharkintaista turvaa ja siihen liittyvää sosiaalityötä ei saa unohtaa. Uskon, että se kasvaa, koska ei löydy sellaista järjestelmää, joka kattaisi kaikki olosuhteet ja ihmisten elämäntilanteet. Tunnistan hyvin yrittäjien ja itsensä työllistäjien ongelmat. Kannatan lämpimästi uudistuksia. Perusturvan taso ei varmaan tule olemaan kovin iso. Toimeentulotuen piirissä on paljon ihmisryhmiä, jotka tarvitsevat muutakin kuin vain taloudellista tukea. Luodaanko Kela-uudistuksella kahden luukun väki: toiset saavat Kelasta ja toiset joutuvat hakemaan sosiaalitoimistosta?

Maria L: Keskitulo on 2600–3000 välillä, siis keskipalkka. Freelancereilla ei näitä etuuksia ole. Haluan huomauttaa, että raha ei ole ainoa mitä tarvitaan, vaan palvelut ovat todella tärkeä osa kokonaisuutta. Terveysturva on jakautunut työterveyshuoltoon ja julkiseen terveydenhuoltoon. Freelancerit eivät saa nauttia työterveyshuollosta. Sitten päivähoito: Kun subjektiivinen päivähoito-oikeus lakkautettiin, freelancer joutuu joka kerta hakemaan uudestaan päivähoito-oikeutta, kun saa työkeikan.

Kun puhutaan paljon luovasta taloudesta ja siitä, kuinka innovaatioita tarvitaan, niin on ristiriitaista, että luovien alojen julkinen tuki on niin pientä, verrattuna esim. teollisuuden tukiin. AV-alalla itsensä työllistäjät ja pienyrittäjät luovat projektit, joihin työpaikkoja syntyy. Olen itse käytännössä luonut melkein jokaisen työpaikan, joka minulla on ollut.

Anne M (yleisöstä): Tosiasioita perustuloon ei ole koskaan ollut. Suomen valtion päätehtävä on turvata jokaisen ihmisen oikeudet ja velvollisuudet tasapuolisesti, jolloin kukaan ei näe nälkää.

Esimerkiksi 61 miljoonaa säästöjä vammaisilta.

Elina N: Miltään ihmisryhmältä ei säästetä niin paljon kuin vammaisilta. Vammaisia on 5 % suomalaisista. Toki säästetään myös vanhuksilta, esim. matkakulujen nousu. Eduskunnan pitäisi kääntää tämä esitys nurin. Takuueläke on 780 e/kk, tällaisilta ihmisiltä otetaan pois palveluita.

Anna-Maria: Jotkut takuueläkeläiset kokevat, että sillä pystyy elämään. Sairaudet kuitenkin lisäävät kuluja myös näillä henkilöillä.

Kati P: Sosiaaliturvassa pitäisi poistaa kaikki ikäraajat. Jos ihminen tarvitsee vammaisuutensa takia erilaisia tukimuotoja, ne pitää hänelle järjestää oli vanha tai nuori. Helppo tapa järjestää tukipalveluita olisi sote-alueiden kautta. Samoin lääkkeiden sairausvakuutuskorvaukset pitäisi liittää sote-systeemiin. Onko ihmisellä oikeus kartuttaa ansiotyöstään sosiaalivakuutusetuja? Ehdotukseni: poistetaan sosiaalivakuutukselta pelkkään ansiotyöhön perustuva rahoitus. Nyt ne rahoitetaan ansiotyöstä, joten ansiotyöllä on erillinen rangaistusvero, mistä seuraa se, että työnantajat pyrkivät pääsemään työvoimasta eroon. Sosiaalivakuutus pitää rahoittaa arvonlisäverolla, joka kohdistuu samalla tavoin työpalkkoihin kuin muuhun tuotannon arvoon. Kun tuotanto kasvaa, rahoitus kasvaa, ja kun se pienenee, pitää karsia. Ihmisen maksamat ansiotuloverot olisivat mittapuuna sille, paljonko saa ansiosidonnaista etuutta.

Etätöyön asema työlainsäädännössä: etätöyläinen voi pudota palkansaajan työttömyysturvan ulkopuolelle.

Sanna: Osa meidän työstä, palkkatyö, kerryttää etuuksia, ansiosidonnaista, eläkettä, äitiys- ja sairauspäivärahaa, mutta laskutuksella ja laskutusosuuskunnan kautta tehtävä työ ei kerrytä. Suomen eniten laskutuksella teettävää työtä teettävät kunnat, valtio, sairaalat, jne. Tämä johtuu kilpailulainsäädännöstä. Yhä enenevässä määrin ihmiset joutuvat kaiken palkkatyön kautta kertyvän sosiaaliturvan ulkopuolelle.

Elina: Vammaisia on monenlaisia, osa syntymästä, osa onnettomuuden kautta tai myöhemmin ilmaantuvan sairauden takia vammaisiksi tulleita. Onko takuueläke riittävä? Sairauskulut ja asumiskulut johtavat siihen, että takuueläke ei riitä. Palvelutalot ottavat hirveät hoitomaksut vuokran lisäksi. Eläkeläisen asumistuki ei ota huomioon vammaisuutta, monet vammaiset saattavat tarvita isomman tai esteettömän asunnon. Jos on kaksi pienituloista ja työkyvyttömyyseläkeläistä, voi käydä niin, että menettää eläkkeensaajan asumistukea. Kaikki vammaiset eivät pysty perustamaan perhettä, tämä on iso yhdenvertaisuuskysymys.

Kati: Nyt kannattaisi kaikkien ruveta vaatimaan yksinkertaista, läpinäkyvää järjestelmää. Osallistun Sitran yhteen kehittämishankkeeseen, ehdotan henkilökohtaista kansalaistiliä, jonka kautta liikkuisi kaikki raha kansalaisen ja valtion välillä, sinne palkkatulot ja sosiaalivakuutusrahat. Tuloverotus olisi kokonaisvaltainen, lisättäisiin progressioita siten, että suuria omaisuustuloja verotettaisiin selvästi enemmän kuin nykyään. Palvelujen parantamiseen liittyy rahoitus: Ihmisten henkilökohtaisista tuloista kannettavat verot käytettäisiin rahoittamaan julkiset palvelut.

Maria: Haluaisin palata tähän kysymykseen luovasta taloudesta.

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 9 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

On vahinko, että emme näe julkisten palvelujen kivijalkaa kilpailukykyä edistävänä asiana. Jos ajatellaan huipputyövoimaa, joka voi vapaasti valita mihin asettu, he tulevat Suomeen, täällä on ilmainen koulujärjestelmä, toistaiseksi vielä hyvä terveydenhuolto. AV-alalla on mahdollisuudet nousta kansainväliseksi alaksi, mutta se vaatii sitä, että alaan investoidaan julkisia varoja. Itse olin 2013 toimeentulotuen asiakas, sain 4000 e puolen vuoden työhön. Kun keikkatöitä ei sitten ollutkaan, jouduin toimeentulotuen asiakkaaksi, hämmennyin hirveästä byrokraatiasta. Minulla oli apuraha päällä, tein koko ajan töitä, mutta aika monta päivää kuukaudesta meni byrokraattisten asioiden selvittämiseen. Miten paljon aikaa, energiaa ja henkilökohtaisia voimavaroja tuhlaantuu tällaiseen?

Ilkka P (yleisöstä): Tapaan palvelukeskusten asiakaspalvelussa paljon kokemusasiantuntijoita. Kuka kuuntelee köyhää? Ei ainakaan hallitus. Tarvitaan uudet vaalit.

Tiina: Yhdessä Kuka kuuntelee köyhää? -tilaisuudessa yleisökommentti: Suomessa ei tehdä enää sosiaalipolitiikkaa, ei enää asuntopolitiikkaa, koulutuspolitiikkaa, pelkästään talouspolitiikkaa. Mitä muita poliittisia tavoitteita on kuin talouspoliittisia tavoitteita?

Jalle: Tämä kertoo monimutkaisesta tilanteesta. Monta seikkaa pitäisi ottaa huomioon. On tärkeää, että maassa säilyisi ammattitaitoinen sosiaalityö. Jos asiakasmäärä on liian iso, ei päästä yksilökohtaiseen työhön. Kaiken järjen mukaan tarvitaan yksinkertainen perusturvajärjestelmä, joka kattaa suurimman osan asiakasmäärästä, joka nyt valuu sosiaalitoimistoon. Perustulomalleissa ei huomioida sosiaalityön osuutta. Jossain mallissa lisäosa kytketään työllisyyspakkoon.

Anna-Maria: Jaan huolesi, mutta näitä ei pidä nähdä toisiaan poissulkevinä.

Sanna: Minulla on yksinkertainen idea. Fiksu lainsäätäjä olisi laajentanut työttömän työnhakijan käsittelyä. Jos tarvitset työttömyysturvaa, voit sitä hakea, jotta voisi vapauttaa TE-toimistot alkuperäiseen tehtäväänsä. Järjestelmä: Mikäli et pysty ottamaan vastaan tarjottua työtä, menettäisit oikeuden työttömyysturvaan. Sen sijaan, että rangaistaan ihmisiä siitä, että he tekevät työtä, käytettäisiin resurssi siihen, mihin se oikeasti tarvitaan.

Outi: Kiitos hyvästä keskustelusta. Kaikkein selkein asia hallituksen esitysten suhteen on, että vaikutusarviointeja ei tehdä, ei myöskään eri esitysten kokonaisvaikutusta. Talouden arviointineuvosto huomautti hallitukselle tästä. Talouspolitiikkaa tehdään ikään kuin muuta politiikkaa ei tarvittaisi. Meillä on talous olemassa sitä varten, että meillä olisi hyvinvointia, sivistystä, yliopistoja jne. Eivät yliopistot ole olemassa taloutta varten. Tämä on suurin muutos suomalaisessa ajattelussa. Olen huolestunut myös siitä, mitä mieltä suomalaiset ovat. Viime syksyn kyselyn mukaan valtaosa on sitä mieltä, että köyhyys on ihmisen oma vika. Mistä se johtuu? Oletan, että siitä, kun rakenteet heikkenevät ja ihminen joutuu olemaan huolissaan siitä, miten

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Onko Suomessa, enää, sosiaaliturvaa? -tilaisuuden muistio maaliskuu 2016 sivu 10 / 10
Kuka kuuntelee köyhää? -verkosto

itse pärjää, niin asenteet muita kohtaan kovenevat. Muutama vuosi sitten, kun julkaistiin tutkimus ruokajonojen asiakkaista, kävi ilmi, että jonottajat ajattelivat, etteivät muut jonottajat ole yhtä paljon avun tarpeessa kuin he itse.

Lääke- ja matkakorvausten yksi yhteinen kulukatto on yksi tapa parantaa pienituloisten asiaa.

Tiina: Perustulo puhutti paljon, siinä tärkeä pitää mukana tarveharkinta. Itsensä työllistäjien työttömyysturva tulisi saattaa kuntoon. Vammaisten ja vanhusten eriarvoisuus suhteessa terveisiin: poistettava ikärajat vammaispalveluista. (Nyt ollaan laittamassa niitä.)

Kiitos yleisölle ja panelisteille hyvästä keskustelusta. Yritetään me nostaa näitä keskusteluja niin, että puhutaan jostain muustakin kuin talouspolitiikasta.

15.50 Loppukeskustelu

16.10 Päätös, loppusanat